

გახდა 72, შორა 48, გარდაიცვალა, 90, ავად არის 228

დალესტინის გუბერნატორი იუწყებ: 29 ივლისს შურაში ავად გახდა 3, შორა 3; დალესტინის სხვა ნაწილებში ავად გახდა 777, გარდაიცვალა 357, შორა 398; ავად არის: შურაში 20, ოლქებში 1687.

ერევნის გუბერნატორი იუწყებ: 28 ივლისს ერევანში ავად გახდა 18, გარდაიცვალა 15, ავად არის 14; შირაკის გუბერნიაში ავად გახდა 170, გარდაიცვალა 74, შორა 25, ავად არის 218.

ყაზის გუბერნატორი იუწყებ: შურაგარის მახრში ავად გახდა 51, გარდაიცვალა 26, შორა 23, ავად არის 75.

ქუთაისის გუბერნატორი იუწყებ: 28—29 ივლისს ავად გახდა 4, გარდაიცვალა 1, ავად არის 7. შირაქის გუბერნიაში ავად გახდა 9, გარდაიცვალა 6, ავად არის 14.

საქათლის ოლქის უფროსი იუწყებ: საქათლოში ავად გახდა 1, გარდაიცვალა 1, ავად არის 2. შირაქის ოლქში ავად გახდა 26, გარდაიცვალა 23, შორა 3, ავად არის 26.

ბაქის გუბერნატორი იუწყებ: 30 ივლისს ავად გახდა 1, გარდაიცვალა 1, შორა 1, ავად არის 30. სამხედრო სამსახურში ავად არის 26. შირაქის გუბერნიაში 177, გარდაიცვალა 169, შორა 18, ავად არის 220.

დალესტინის გუბერნატორი იუწყებ: 30 ივლისს შურაში შორა 3. შირაქის ოლქში ავად გახდა 541, შორა 357, ავად არის: შურაში 17, ოლქებში—1620.

განჯის გუბერნატორი იუწყებ: 30 ივლისს განჯაში შორა 1, გარდაიცვალა 2, ავად არის 1. შირაქის გუბერნიაში ავად გახდა 174, შორა 73, გარდაიცვალა 74, ავად არის 240.

ქუთაისის გუბერნატორი იუწყებ: 30 ივლისს ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 2, ავად არის 8; შირაქის გუბერნიაში ავად გახდა 4, გარდაიცვალა 2, ავად არის 16.

სტავროპოლის გუბერნატორი იუწყებ: შირაქის გუბერნიაში ავად გახდა 1373, გარდაიცვალა 783, შორა 226; სტავროპოლში 27—31 ივლისს ავად გახდა 5.

სხვა უეცარმაზან და სრეგენტთან, მეშობასაც უკადრისობენ, იაფ-ფასით ჩასაქმდ-დასახურსაც და ხელმოჭრილის ცხოვრებასაც, რის გამოც ცვივდებიან ვალსა და ვაკირებებაში და ბოლოს სიღატაკისაგან გააფიქვლის ენით, ხელით თუ კეციით დეორთასაც სკოდებენ და კაცსაც. ერთის სიტყვით, ყველის ჩამოთვლით რომ თავი არ შეგაწყინოთ, გონებით მიძინებულთ დაბ-სოდლებში მიაღწია გაიცივება და ინტელიგენციის მასობრივთა და დიდ და გამხვედრებობა და ხალხისურის სიამაყით და თავის შეგინების ცნობიერებით. შერატ ცხოვრებისაგან მრავალ-ტანჯულდებ სუ-გემის ნათელი ჩაუვარდებოდნათ გულში, თუქუნა წვიმისაგან გაცოსლებულ მცენარეავით გაიშვლებოდნენ წყლის დაჩაგრულები და დამზავრელდეს ცოდვის კრთა შეეყვებოდნათ; იმედინის ყიფილ-ხიფილით აყიენდებოდნენ ქვეყანა სამსაქმედოდ და ყველა კეთილი სული ამას იტყვობდა აღტაცებით: ელსა-კი ჩვენი მოგვედა

საქათლის ოლქის უფროსი იუწყებ: საქათლოში ავად გახდა 1, გარდაიცვალა 1, ავად არის 2. შირაქის ოლქში ავად გახდა 17, გარდაიცვალა 7, შორა 4, ავად არის 32.

* როგორც შევიტყუეთ, ტფილისის მიხედობის საავადმყოფოს ექიმი ბ.ნ.ნ. ტერტეროვი, რომელიც ხოლმე რიან ავადმყოფთაგან ყოფილებს განაგებდა სამკურნალო სამხარეთლოს ბრძანებით, ერევანში იკრებება ხოლმე სასახლად საბრძოლოდ. ბ.ნ. ტერტეროვი იქაურ გუბერნატორის განაგარვლებში იქნება და ერევანში დარჩება იმ დრომდე, ვიდრე იქ ხოლმე მოისპობოდნენ.

* იმის გამო, რომ ხუთშაბათობით ბევრი ხალხი დაიარება შამა და ვითის ეკლესიაში, იქაურს მივიღვს ნეტარი მაკრასვილის განაშტახავს დაასროს უფასო სპირტ, სადაც ყოველ ხუთშაბათობით ხალხს უფასოდ დალევინებენ ჩაის.

* ამ დღებში პეტერბურგისგან ჩამოვიდა ინტენტი ალექსევი და ბორჯომში გაემგზავრა. ბ.ნ. ალექსევი მიმდობილი აქვს გამოარკვიოს, რა დაედება ბორჯომის რკინის გზის შტოს გაყვანა და რა მნიშვნელობა ექნება ამ შტოს.

* გასმა: 2 ავგისტოს აქ ხოლმე ვადრდაიცვალა 10, ავად არის 5.

* ბათუმი: 2 ავგისტოს სარკინის გზა შენობების ეზოს შეთავალ-ყურეს ცოლი გარდაიცვალა ხოლმე შტოს.

* აქლადი: 30 ივლისს დილის 6 საათიდან ბათუმში იწყის დიდი შენობა ქუთაისის მცხოვრების მტუშინისას.

* ლაგაი: 1 ავგისტოს გადმოვირდა ორიოქლ-მაჯალიდგან შენაშინეს თანაშემწე მელიქოვი და ბარჯენა ფეხი მოიტებდა.

* აკვლად: მას შემდეგ, რაც ექიმი ვამბოწყის ხოლმე სასახლად სარბოლოდ, ამ სენით ავად აღარავინ გამხდარა.

* სოფ. ქარეღა (გარის მახრა):

სამი კვირა იქნება, რაც ხოლმე რეწვა გარის მახრას; ყველა სოფელ-ზედ პირველად უჩინესი ირინა თავი; აქედან გერე ნელის ნამიჯით ეწევა სოფელბუცს. ორის კვირის შემდეგ იგი ძლიერ გაიდვა ფეხი, ჩვენდა საუბედროდ, რომ თხუთმეტ სოფელზედ ერთ სოფელსა იპაზინთ, რომ ეს სენი არ არსებობდეს. სოფლებში დიდი უსუფთაობაა ღესე უსუფთაობა უფრო უმარავს ხელს სენის გამძირებებს; მეტადრე ამ ქალბობის გამო ისეთი უსუფთაობაა, რომ რომელსავე სოფელში რომ შეიხედოთ, იტყვიან, სოფლის დაარსებდგან სოფელი არ გასუფთავებულაო. თუმცა მახრის უფროსმა რამდენიმე ბრძანება გაუგზავნა სოფლის მამასახლისებს, მაგრამ მამასახლისები ჯეროვანებს და საკადრისს უკრძალდებენ არ აქცივენ. ისეთს სოფელს ვერ იპაზინთ, სადაც იეს სენი არსებობს, რომ ხუთზედ ნაკლები ავადმყოფი იყოს, უმან-უკოც-და-აიაშდისცა არის; რჩენით უმეტესი ნაწილი რჩება; წამლობით თითქმის არა წამლობს არა ხმარობდნ და არც იცის, რითი მორჩებინა, ან რა მოსილი აქვს ამ სენს; ექიმი არავინ არა სჩანს, ერთად ერთ ფერმალია ქარელია და ხვედრითის საშობადაცობება, ისიც მახრის უფროსმა გამოგზავნა. ზღუდრის ხეობაში და ქარელის საზოგადოებაში სამოცხედ მეტი ავადმყოფია. მიცვალდებულს იმ გვარადვე მისუფლებენ, როგორც უბრალო ავადმყოფობით გარდაცვალდებულთა. ავადმყოფობა არ რჩებოდნენ. ავადმყოფი და მთელის სახლის ოჯახიან ერთად სტეპერობენ და ამის გამო იღუბება მთელი ხალხი. იქამდე დაუდევრები არიან, რომ ერთი ექიმი და ამ ფერმალი ვერ უშვებიათ.

* სოფ. კარაღეთი (გარის მახრა): როგორც მისოლოდნელი იყო, რადგან ჩვენს სოფელს გზათა ჰქონდათ ყველა ხეობა-ქართლში წამსული სოფლიანი ავადილეობდნენ, იტყვიან იმათი დანულდებლობა სენი. 22 ივლისიდან 1 ავგისტომდე ავად გახდა 3 ქალი და 12 კაცი. ამათში 5 გარდაიცვალა, 3 შორაში და 7 კაცი ავად არის.

* კუხსახვევას: დიდი ალიოქოთი ტრიალბეს ჩვენს სოფლებში, აქა-იქ

კოტ-კოტა მუცილის ავადმყოფობა დადის. გახდება ვინმე თუ არა ავად, მაშინვე ხმა გაეკრება, ამა-და-ამ მოჯიბო სოფლით ავად გახდება და ათათი სოფელი უშუკრავს, სახლში მყოფებიც დაინებენ საკოდან ავადმყოფს თავს, ვარბიან ან ტყეში, ან მუხობლისა და სტეპებზე უპატრონოდ. სულ რომ ავეწრო, ექს-ვიდ სოფელში ხუთი კაცი არ მომკვდარა, ისიც ნამდვილად ვერ იტყვის, ხოლმე, თუ სხვა რამ. ზოგიერთს სოფლებს მეტარებებმა დაწნებთ თავი და ტყეში დაიხიზნენ, თუმცა იმ სოფელში ციგე-ცხელის მეტი არა ყოფილა-რა. იმათ მაგალითს გლეხებმა მიმბაძეს და საშინელს სურათის წარმოადგენს იმათი სახლ-კაცი: უპატრონოდ ჰყრიდა საღეფი ზოგი კარხედ, ზოგიც მიწროდა. სოფელი კესხვადი ჯერ-ჯერობით, სადა არის და ხალხიც გულ-მარადა და ამ შემდგეში არ ვიცით, ბევრი ახს გვიწავდება. სისუფთავეც მხელა სოფლებზედ ნაკლები არ არის, თან ისიც გვეწევა, რომ მთელი სოფელი იყივდნ და ქვიშხედ მოსახლობს. მხოლოდ ამ სამ-თახს დღემო შეგავსება ადმინისტრაციის განკარგულება: გლეხებს ძალს ატანენ, პატივი გრამდაცობენ. ვისაც მიწები არა აქვს, ავად გადყაროს, და ვინმისა ვალ-სახადი არა დამადონ-რათ, ჩემად დამე წყალში ჰყრიან, რომელიც ჩვენ ხელის შუა ჩამოუღებს და საშინელის მღვრიე წყლით ვიხსოვებით ეს ოთხი დღეა.

* ქ. ზაქტარისკი, 30 ივლისს: წესს ჩვენს მდნის წყლებს მერაფერი „კურსი“ დაუდგას; თითო მი-ზეზი არ დაუდგა ხოლმე; სადაც-ცა ამ წყელში ხოლმე ფეხი შედგა, ამა კეთილი ვის დაყარა, რომ ჩვენ დავეყრდა; პირველში ახლო-მასლო ავადილეობდნენ თუმცა დიდაც ხალხი მოაწყდა პიატიგორსკსა და კისლავოდს, რადგანც ყველა სარწმუნეებელი იყო თითქმის, რომ და-და უნდა იყოს ხოლმე, აქ მოსვლას ვერ ვაძვიდვას; კვლავაც ყოფილა ყველგან ხოლმე, მაგრამ ამ ავადილე-ბით-კი არა დროსია. სხვა-და-სხვა შმრადიან შემინებულებმა ყველამ აქ შეაფარა თავი, მაგრამ ამდე გუე-ტრუდათ. ოთხთივე დღის შემდეგ ჰპირდებ გამოგზავნებულმა ხოლმე

რამ აქაურებს დაუტრა თავი. აქაურმა მცხოვრებლებმა და ექიმებმა მერა არწმუნეს ხალხი, რომ ნუ გვიმინაოთ, ხოლმე არ არისო, მაგრამ ტყუილად, კაცმა ქირი მალა, მაშინდრო ჰქონდა თავი არ დამალოა, ნაიქვამი: სენმა დღით-დღე იმატა და გავრცელდა ხოლმე. შემინებულს ხალხს აქ უფრო უარესი შიში დაატყდა თავს. ყველა თავთავის სახლებისაგან გაეშურა, რაკი ყველგან ყოფილა ხოლმე, ისევ რამდენს სახლში დაეხვედითო. რადგან ჰქვინა კურსი და ვილას სტეგლა საკურსოდ, ოღონდაც თავ-კაცხალი გადაცხრეთო. მთელიც თოვე დიდი სიტყვები დაიკრა. დღეს, ღვთის მადლით, შშენიერი თუქუნა წვიმა მოვიდა და გააკურა აქაურობა.

* გავთუ „T. II.“-ში დამეტილია: ტრაპიზნის ახლო, ზღაქანის რუხარტში 1,700 კაცი ავადმყოფი და ღუბარტში ხოლმე რამდენად 15 ივლისს და პირველ დღესეც გარდაცვალა 4 კაცი. ამიტომ სტამბოლის სასნატორი დამს დააწყსა ათის დღით კარანტინი ბოსფორში. სენ-ქან-დარქში ხოლმე განდა. სირიის ნავთ-სადგურში ერთის თვისის განაგალო-ბაში გარდაიცვალა მოხოლოდ 17 კაცი. სულთანს იყვლ ვეარ საშუალებას ჰმარობს, რომ ხოლმე სტამბოლში არ განდეს. სასარტარო და-სელი თითქმის ყოველ დღე ვიკრებო-ბიან ხოლმის წინააღმდეგ ღონის-ძიებთა მისაღებად. სულთანმა და-ვიდა ინტენტი მებრტეცი, სტამბოლის მღვდლებში ასენარტია მოახდინო. კარანტინის გამო ვალაცისა და ოდეს-საშუა ღვთის საზოგადოების გეგ-ში დროებით აღარ დადანი.

* იმივე გავთუხ ვითხუ-ლობთ: იმ უფასო სასადლოში, რო-მელიც ალექსანდრეს ბაღშია გამა-რული, დღემო 500 კაცი სადილობს. ამ დღებშიც ტფილისში ჩამოსულა ერთი ინგლისელი და ჩამოხდარა „ლონდონის“ სასტუმროში. ინგლი-სელს გამომუხებთან ფანჯრისაგან და ამდენი ხალხი რომ დაუწახდეს, უფ-ქნარა, ორბად სასერნოდ ედობდა არი-სო. როდესაც მისულა ბაღში, უნ-ახეს, რომ ხალხი სადილობს და ზო-გიც ჩაისა სვამს. თითონაც დამე-ღა-რა სტამბოლს. მეუტანით იმისთვის

უფალო და გვეწვდოდა უსუფდომე-რთობისაგან დამწვარ-დადგულდებნოს! დღისიერი და ნასწავლი მოძიებები მოგვეშველნენ, დავგინსენ ორ-ფეხა ნადირების ძარცვა-გლეჯისაგან, და-გვიმართეს დიდი-ცილი დეზო-კისე-ბის მოგვიდგან საქალ-ვაყო სკოლე-ბი, წისქვილები, თეატრები, სალხა-ნოები, ცოდნა-დარბიების მოსამეწნი დაბაზუბი და ათასს სხვა კეთილ სა-ქმეს მოვლით იმათგანაო. პატივი და დიდება იმ კურთხეულის შევიფ-ბსო, დამუბატუნე ბოლოს სამაფი-რო სიყვარულით აღესილი. ვანა ამაზედ დიდად სასახლო და სასიხა-რული ასპარეზი საქვენო მოქმედ-ბისა კიდევ იქნება სხვა, როდესაც ჰხდებთ: თქვენს გონიერულ სიხნე-ვის უნარი და დაუცხოვრებელ გარ-ჯა-შრომის წყალობით მწარე ბედის-გან ქვეა-ხორც დამქნარი ქვეყანა ავეყვებულა და დულს და გდემოდის ტკბილის სიკაცხლით? არა, ამაზედ უდიდესულსი სასახური და ნეტა-

რედა სხვა აღარა იქნება-რა ქვეყანაზედ კურთხის კაცი-სათვის და უბრალო სი-კვილის შილის კაცუნას-კი ყველა ამას ერთი ფურნეში დაწითლებული გო-ქის თავი უჩინებია, ან ერთი ღამე-პის სისხლის ჯვარი გულზედ ჩამო-სანქურებულად, ან, ვსთქვით თუნდა, ასი თუმანი სახატარძლო, ვინდა ის ასი თუმანი რაჯოხების მაშხალასაც ჰგავდნ ვარჯიხობით და შესჯერე ყარაბების სულის თვისებით იყოს გა-ყენილით თავით-ფხმებდ. დემოტი, „შეცოდე“ ამას რას ვამბოდ, იღერ-ბა ახედა ქრისტიანს და არა-ქრის-ტიანს აშრომს ასეთი დღეამიწა გა-სახეთი სანჯრაქ მანდღონისა, ქალის აგებულობით მოვლენილი ჯოჯოხე-ბის მუფუხალი, რომელიც სხვასაც წასწმედებს ხოლმე და თავის თავსაც. აი მაგალითიც: კიევში ქსანა ცო-ლი მოკლა ხანჯლით შერა ქსანა და როცა მკვლელი შეიპყრა პოლი-ციამ და ქვითა: „რად დახანჯლდოქ?“ აგ მე რვა წელიწადი მხანჯლავდა და ვითომ რა ვასკერავლია, მე რა

ერთხელ დავხანჯლდოქ? მიუგო ქსანა იმ კითხვით, თითქმის გულზედ რჩინის ვაძვები ქსანია მოქერილი და უცხად მოაშვებია და ჰლხნიაო („Рус. Вн.“, № 164—89 წ.). გარდა იმისა, რომ იმ გვარი დემო-კასები აყავებდა თავის მრევლს გო-სენბა-ქონებით, თვით თავის ქვეყნის-კითხებებს და უცხო ქვეყნებსაც-კი ეთხარებოდნენ მაოუტანებ: პირ-ველი, ათას ნაირი სულისა და გულის უცნობი თვისებანი შემეპატებოდა სა-ყველობა მეწინებებს, ხელორტებს და სიტყვა-კახმულს ლიტერატურის ხალხში განეწულ, დემო-კასების მწარმოებელ ინტელიგენციის წყა-ლობა-მხნობით; მეორე, ნივითი-რად წელ-გამაგრებული და მდიდრ-მტკაფილი ერი მეგობრის წრის ცხარობა-გაძარცვას გულშიაც ავარ-გაივადებდა; პირ-მეორე, ქრისა ღმინ-ში ქსანამ გაუწყევდა; მესამე, განათ-ლდებოდა მამავალი თაობა ადგილად ხელ-მისაწვდომ სწავლა-ცოდნის ნა-თელთ, იგი მოამყენდა ქვეყნის

გულ-ვნებათაას გვიარსიანებდა და აღარ იტყუებოდნენ ხშირად გაუთ-ლულ ხალხის სიბრაცისაგან მოთმი-ნებოდნე გამოსულნი: შეგნებულთან ომი სჯობია მუწუნებულთან პურის ქამასო და სხვა; მეოთხე, გაუმჯო-ბესდებოდა და გამაავლდებოდა მიწი-სა და ხელის მრავალ გვარი ნამოქმე-დარი სწავლა-ცოდნის მქონთა და უ-ცხოვრობის უნარიით და აისებოდა ქვეყნის ბაზრები საღის და კაი ღირ-სების საწარო-სადადებულობით; მესხუე, ყველგობა გონიერულ ცილობის წყალობით მოწოდებულთა და მომ-ხმარებულთა შუა ჩანერგობი სათავე გაკარ-ჩარგობის შეთქმულებას, რომლის ჯაღობა-ზობიოთაც ყველას შის ფსად სულილოდნენ მწარმოებელთაგან და ყველას მამასახლისად ჰყიდნენ მო-მხმარებლებზედ, ათასის მომხმარებ-მა-მხმარებლებზედ, ათასის მომხმარებ-ვა-ცუდებულებს; მეექვსე, ერთობა და ორის მიხედულობით ასი და ათასი გამოიღვიძება მხვავის საქმების და-სარსებლად და ცხოვრების პირე-ფა-

ერთი კერძი წყენი და ერთი ნაჭერი ჰური. ინგლისელს უსადილნია და შემდეგ ამ სასადილოსთვის 25 მანათი შეუწირავს.

დაბა ზსოფელი

(მოწერილი ამბავი.)

მხნის ხომაბა, ს. შამში (დუშეთის მახრბა), 26 აგლისს. დღეს აქაურ ეკლესიის მღვდლის მეთაურობით, წირვის შემდეგ, გარდასდილი იქნა პარაკლისი, პარაკლისზე, დიდი თუ პატარა, ბებერი თუ ახალგაზდა, სულ ყველანი დაესწრნენ. გამოასვენეს ხატები ეკლესიიდან, იქმნი თუ რვა კაცი გაჟღერა მღვდელს სხვა-დასხვა ხატით, თვით მღვდელს ხელით ეცრა ქრისტეს ჯვარი, რომელსაც უკან მისდევდა მთელი სოფელი, მთელი ერმა და მღვდელმა ირავლიე შემოიარეს სოფელი, პარაკლისი მღვდელმა ერთი სოფლის თავში გადადიახდა, ერთი—ბოლის. შუადღე იქნებოდა, როდესაც ხალხი უკან, ეკლესიისკენ გაემგზავრა. მცხოვრებთ კვლავინდებურ მომღიმარე სახე აღარ უჩნდათ თავ-ჩაკიდებულთ, ჩასტკეროდნენ დედაძიწის და შუბლზედ სევდის დაღი ეტყუებოდა; აქა-იქ სჩანდნენ თეთრი ჩანარ-წაბოხებული დღეები, რომლებიც მწიარედ კვითინებდნენ. მათ მახლობლად მოხუცი გლეხ-კაცობა, გასტყავებული წყვირით, ნაღლიან და ცრემლ-შორბულის თვალებით, ხელ-შეგრაბილინი ზეცისკენ ეყვინდებოდნენ უფლის პირისა და გეების აცილებას. აი, შევიდნენ ეკლესიის გაღვივებშიც, მღვდელი ცოტა ხანს შეერდა და სიხარება ხალხს „სმენა და გაგონება“. ხალხი გაბმულად და მთლად სმენად ვადაიქცა, ზოგიერთი სოფლის წარმომადგენელი გარდა, რომლებიც კუთხეში იდგნენ და ბულრაობდნენ... წყნარის სიჩუმი ჩამოვიარდნის დროს მღვდელმა ერს მიმართა სიტყვით, რომელიც ადინა მან დღის გვლენა ყოველსი მღვრედ, მისი კაცთ-მაცვარება და ძალა, თუ ხალხი სასოფლის მიმართ თავს ღმრთოს შევლისთვის, ღმრთი იმას პირს არ ააღიერებო. უკანასკნელსიტყვებმა დიდად გაამხნევა ხალხი.

რამის ბოლოკითხვი ძირიან-ფესვიანად ამოხადებულა; მეშვიდე, იღეს რომ მრავალი ნიჭი მქონე დამინანი იმხარება მიწაში ვაქივრება—უსწავლლობისაგან ნაყოფ-გამოუღებლად, რომელიც, ვინ იცის, რა მაღლის წყაროს დაუბადებდა ქვეყნის, ის რომ დიდიერ საზრდის ვარამს არ შეეკლა გავლენისგან უღროლო შემოსილის მამობივით, მაშინ მადლი ნიჭისა მიწაში აღარ დამიარებოდა და ეს ქვეყანა სულ სხვა ქვეყანა იქნებოდა, როდესაც სწავლა-განათლებლაზე ყველას ხელი მიუწვდებოდა ნივთიერის შესვლების წყალობით. დიდა, რაც უფრო მეტად განათლებულია ერთი, იმდენად უფრო დიდი მხნე და მშრომელია, და შენგებუნის ერის დიდი შრომა-მხნეობა კიდევ დამადებელი ყოველ გვარის კეთილისა და მოყვარული მშველლისა, ქეშპირიტებისა, ხელოვნებისა და მეცნიერებისა.

და რაც შეეხება იმას, თუ რა საბეგლობის მოუტანდა თვით მთავრბასაც-კი სხენებულ სიტემის დეპო-კანები, ამაზედ ბევრი გამოცხადარ დაგვიტყვის, რადგანაც უმაღლესი ზოგადობა იგივეა თავის ხალხისათვის, რაც კეთილი დედ-მამა თავის შვილებისათვის; და ამა იმაზედ მეტი სიმაყვე-მეღნიერება რადად უნდა კეთილი დედ-მამას, როდესაც მხედავს: მისი ყოვლის მზრთი განათლებული შვილები ტკბილის ცხოვრებით ნეტარებენ. მეორეც ეს, დღეს რომ სილატკე უქონლობისგან გამოწყვეული ხალხის ვაჯკობა და უღმერთობა ძალზედ ალეს და ვადემოდის ქვეყნის კეთილის წასაბილწებად, მაშინ ნელ-ნელა განვლებით გაიყრებოდა ეს უღლილი და ქვეყნის ბორცვ-მოკლებილს შემეცარებთან შემეცარებოდა მრავალ გვარის სასამართლოები და სატუსაღოები, რომელიც მეტ ხარჯად და ბარგად აწევს მთავრობას. შესამდეც ეს, დღეს რომ მთავრობა რამდენსავე მილიონს ჰხარჯავს ხალხის სწავლა-განათლებისათვის და მაინც ნა-

ხატები ცოტა ხნის შემდეგ ეკლესიაში წყავნენ. ხალხი ჯერ ისეგ ვალავანში იყო შეკრებილი, როდესაც მღვდელი ეკლესიიდან გამოვიდა და ხალხს სთხოვა: „შემწეობა მიეცით ახალბაშის ცხოვრება და დღეს მაინც ღმთის გულისათვის სადილი გაუყუეთ და პური ამქეთითა“. ხალხს ეს თხოვნა დიდს სიამოვნებით მიიღო და ღირბი ხალხისთვის შემდეგი შეწყობილებანი გამოგზავნეს: თ. ზაქარია გიორგის ძემ ერისთავმა ერთი საკლავი და ერთი კაცა ღვინო, კან. მართა დავითის ასულმა ერისთავისამ ორი საკლავი, კან. ვეა ლუარსაბის ასულმა ერისთავისამ ორი საკლავი, ნიკოლოზ ფარნაშვილმა ერთი მანეთი, ივანე ტრეპულოვილმა ერთი მანეთი, ზაქარია ღუნაშვილმა ნახევარ კაცა ღვინო და დანარჩენ შემდგებულმა დღეს-კაციბამაც—თითო მანეთი. სულ შემოწირული ფული შესდგა ხუთ თუხამდე. ამ დღესვე საწყალ ხალხისთვის სადილი გაიმართა, რაზედაც დღესაც იგი თომანია, და დანარჩენი-კი შემდეგის სადილისათვის გადაიღო.

ერისთავი

კრუსეთი

გაზთის „ხარკოვის საგუბერნიო უწყებას“ შეუდგენია ნუსხა იმისი, რამდენი გარდაიცვალა მთელს რუსეთში ხოლერის გაჩენიდან 20 ივლისამდე:

გარდაიცვალა:

კავკასიაში	— —	7,887.
დონის ოლქში	— —	4,416.
ნიმერე-კასპის მხარეს	— —	2,959.
სარატოვის გუბერნიიაში	— —	2,324.
სამარის გუბერნიიაში	— —	2,027.
სიბირის გუბერნიიაში	— —	312.
ნიევგოროდის გუბერნიიაში	— —	221.

რუსეთის სხვა გუბერნიებში: ყაზანისა, ვიატკისა, ორენბურგისა, ურალის ოლქისა, პერმისა, ვორონეჟისა, ყირიმისა, პოლტავისა, პენზისა; ტამბოვისა და ტომსკის გუბერნიებში გარდაიცვალა 726; ხარკოვის გუბერნიიაში 20 ივლისამდე გარდაიცვალა 163. სულ 20 ივლისამდე ოფიციალურ ცნობით რუსეთში გარდაიცვალა

23,919. ეს რიცხვი, რასაკვირველია, ცოტა ნაკლები უნდა იყოს ნამდვილზედ, რადგანაც ზოგიერთი ადგილებზედ მთავრობას ყოველ დღე არ მიუღია ცნობანი ხოლერით გარდაცვლილთა შესახებ. ასე რომ რუსეთში 20 ივლისამდე ხოლერით გარდაცვლილთა რიცხვი, სულ ცოტა, 25,000 მინც უნდა ვიანგარიზოთ.

— გერმანიის ერთს მკურნალს, ერნსტ ვეიმანს, რომელიც ამ ჟამად პეტერბურგში იმყოფება, რუსეთის მთავრობისთვის მიუმართავს აუთოგონია, ნება მოჰსთუა პეტერბურგში სამკურნალო დაგეგმვა ენა-ჩელენება და დღესთა მოსარჩენად.

— მოსკოვის გაზეთებში დაბეჭდილია: ამ დღეებში მოსკოვის ოლქის სასამართლოში გამოცხადდა ნათიცი ექვთილ ნაწყიფი ა. ი. სალტიკოვი, რომელიც ამ ექვტის თვის წინაღ მოსკოვიდან უკვებ სადღაც გაქაზა. რამდენსამე ხნის შემდეგ ქ. კრემენჩუგის მახლობლად, მდინარე დნებრის ნაპირებზედ იპოვნეს საბრტოვის ქუდი, რევოლვირი და ზარათი, რომელშიაც ეწერა: „ჩემს სიკვდელს ნურავის დაბარალბოთა“. ბევრი ეძებეს მდინარე ნაპირებზედ ვითომ-და მამრგალის სალტიკოვის გვამი, მაგრამ ვერსად ვერ იპოვნეს. სალტიკოვმა კარგა ბოლოად მიბარბული ფული გაფლანგა მოსკოვში და ერთი ყაბში თამასტიკე შეადგინა 150,000 მანათისა. შემდეგ ეს ხერხი მოიგონა, ვითომ-და თავი დავირჩიო, და სახლვარ-გარედ გაქეუსლა. ოლქის სასამართლოში გამოცხადების უმაღლეს სალტიკოვი ვაგზნენს გამოძიებულ ლეშაივსკისთან. სალტიკოვმა გამოძიებულთან ყველა თავისი დანაშაული აღიარა და სთქვა: „მოსკოვში იმიტომ დავერჟუნა, რომ უკცხო ქვეყანაში ცხოვრება მომიწყინდა და სამშობლოს ნახვა მომინდა“.

დებეშა

1 ავგისტო

პიტბრზუზი. პეტერბურგში 154 ხოლერით ავადმყოფთა შორის მორჩა 36, გარდაიცვალა 31, ავად იმყოფება 87.

სალი ერის ნაწილიც ვერ გაუწინდა უქონლობის გამო, მაშინ სახელმწიფოს ყველა ქალაქი, დამა თუ სოფელი, თითონვე დაიარსებდა ყოველ გვარსასწავლებელს წეს-რიგთან მოწყობილ საერთო აღებ-მცემობის მოვებიდგან და აღარ ეგზებოდა მთავრობას თავში სავები. მეოთხედი, დაღვეანდელ სახელმწიფოებს რომ თავიანთ ქვეყნის ეკონომიურის ყოველ-მგომარობის აგ-კარგი დავიწყებით და სულ იმას-ღა ლამობენ დღე და ლაშქმ ვებვა რომელიმდე უკცხო ქვეყნის შხა-მხარეების მინავარს დაევსდეთ ქალის მგლებივით და მშობიარე გავძობლიო, მაშინ ეს საზიზარებლად საზიზარო ბარბაროსა მთლად ამოვარდებოდა ძირიან-ფესვიანად, რადგან ყოველ სახელმწიფოს ეკონომიურ წეს-რიგთან მის წყალობით ქვეა ექნებოდა, ყოველიც თავზედ შემოსავრივიც; მესუთეც ეს, რაც რომელიმე სახელმწიფო უცხო ქვეყნის მტრობაში დაუფასებელი დროს დაჰკარავდა და მთავრობის

რეინის გზათა უმთავრეს ინსტიტუტად დანიშნულ იქნა პოლიკონიკი ვენდრისი.

პიტბრზუზი, 31 ივლისი. საადგილ-მამული ბანკების ვიარკობის ინსტიტუტები: ტფილისისა 6%—103,12 მან. ვაიყიდა, 5%—99% იძლევიან; ქუთაისისა 6%—102,65 იძლევიან, 5%—99%; ტფილისის ქალაქის საკრედიტო საზოგადოების ობლიგაციებში 98% იძლევიან.

ნიშენ-ნიმპორლი. იარმუკა ცოტ-ცოტა ცხოველები; მოსლონი ბევრის არ არიან. უკანასკნელს დღეს გოვლავს ქვემო ადგილებიდან ამოვიდნენ მუშტრები. 1 ავგისტოს საიარმუკო კანტონაში დაუქირავებიათ სავაქროლ შედარებით 65% საღვამით ნაკლები. ჯერ-ჯერობით წვრილ-წვრილად ვაქროზენ და ფსემიცი არ არის გამოარკვეული. ამ თვის 10-სათვის ელიან იარმუკაბის ცხოველებებს. იმედი აქვთ, რომ საერთოდ, რაკი კარგი მოსავლია და ხოლერაც მოსულად, იარმუკაბა საშუალოდ ჩაიღოსო... ავად გამხდართავის სამკურნალო შემწეობა საუცხოოდ არის მოწყობილი.

ლონდონი. სალიუსტების სამინისტრომ სასახურდგან ვადანგომის თხოვნა შეიტანა.

სამაგლი. აქ მოვიდა სტამბულოვი.

სოზი. სტამბულოვი სტამბოლში გაემგზავრა, რათა იშუამდგომლოს სულთანის წინაშე, რომ პრინცი ფერდინანდი კობურგისა ბოლოგარის მთავარად და აწინდელი მღვარებობა კანონიერად აღიაროს ის-მალეობა.

კოპენჰაგენი. გუშინდელს აქით ბალტიის ზღვით შემოტანის რუსეთის საქინელს დიდის სიფრთხილით ეკიდებინ, რადგან ჰშიშობენ, ვადამდეც სენი არა შემოჰყვება-რათ.

2 ავგისტო

პიტბრზუზი. პეტერბურგში 1 ავგისტოს ხოლერით ავად გახდა 21, მორჩა 5, გარდაიცვალა 13.

ლის ხალხის ძალ-ღონეს შთავალისებულ-უბრალოდ, იმ ოქტორის დროცამ და ხალხის ძალ-ღონეს თავის ქვეყნის ეკონომიურ ყოფ-მდგომარეობის გაუმჯობესობას მოახზებებს ჰქუაზედ მოსული და თვით უნაყოფი ღრე-კლდეები-კი საჩოა ნაყოფს გამოიღებს ხალხის საკეთილ-დღეობად. იმ მაშინ ვაქრება სილატკე-მყაბავს ქვეყნის სურსათის უკუაქმელა ჯარ-ლოშპარს თავიანთ უხანა-სიამაყე ხმალ-აგულატებითურთ და შოს სიებებით აღსაბულებულს „შარბათის ზღვაში ილოველებს იხვენივთი მფენნი და მაინი ქვეშევრდობნი, მეთის მშვიდობიანის ცხოვრების ნეტარებით ცაბდე აღზრთავებულნი... თუ არა გავართ და სავტბოური ღიმილი მოგდით, მოიგონეთ, რომ, გარდა შეუქმლებლისა, შეუქმდებელი არა არის-რა ქვეყანაზედ. სი-

„Новости“-ს გაუგონია, რომ ამ ახლო ხანებში ვანრახვა აქეთ ცვლილებანი მოახზინონ ფინლიანდის სენატში და გენერალ-გუბერნატორის უფრო მეტი უფლებანი მისცენო. ორი პრეპეტარი შემეშავებელი: ერთი სენატის უმეტესობის მიერ, მეორე—გენერალ-გუბერნატორისა ფინლიანდის სტატს-სერკეტარის მიერ.

მოსკოვი. გუშინ უნივრსიტეტის საქათო დარბაზში დაიწყო საერთაშორისო კონგრესი ისტორიის წინა დროის არქეოლოგისა და ანტიკობოლოგიისათვის. კონგრესი დასსრინენ მისი საპათიო თავმჯდომარე, დიდი მთავარი სერგეი ილექანდრეს ძე და დიდი მთავრინა ელისაბედე თველარის ასული, დღეს საისტორია მუზეუმში უნდა დაიწყოს საერთაშორისო სტატს-სერკეტარის გამომცენა.

ლონდონი. დედოფალმა შეიწყნარა სალიუსტების სამინისტროს მიერ მირთმეული დათხონის ქალაქი.

ლონდონი. ინდოეთის მთავრობამ ის სურვილი განაცხადა, რომ ავღანისტანში მისიას გამოგზავნილოდ რომეტის მეთაურობით საქმეთა განსახელაობა. ამის შესახებ ავღანისტანის ემბრა უახსრება: ამ ყვამდ ზახარასების ამბოხების საქმეში ვარ გამოშლი და არავითარი შესვლების არა მჰქვს დრო და აღვიღავნენოლოდ რომეტრთან მოსალპარაკებლადო.

პიტბრზუზი. გუშინ წაბრძანდა სახლვარ ვარედ საბერმნეთის დედოფალი.

სახლვარ ვარეთიდან დაბრუნდა სახელმწიფო ქონებათა მინისტრი.

გაზეთები იუწყებინ, რომ სათავალიტის ზღვით შემოტანის რუსეთის საქინელს დიდის სიფრთხილით ეკიდებინ, რადგან ჰშიშობენ, ვადამდეც სენი არა შემოჰყვება-რათ.

პეტერბურგში 1 და 2 ავგისტოს ავად გახდა ხოლერით 32, მორჩა 8, გარდაიცვალა 12.

კვილის გარდა, ყველაფრისგან მორჩენა შეიძლება, გონიერული ანდაშაცი ამას ვგასწავლის. დიდა, გამოიცვლება დრო და შეიცვლება ჩენი მღვარებობა. იკოდეთ, რომ „სახლვარო მწერეივეც არის და ქირას ლხინად მოვიწყევს“, უიმელობას ნურა დროს დატეკნობინებით სულ-მოკლე ურწმუნობისგან. ქირში გუკლე კლდისა და ტინის ვაიხდეთ, მოიმიდეთ, სულ-გრძელი და დაუცხრომულად მხნე იყავით საწადლში და მტკიცედ გწამდეთ, რომ მოთმინება და შრომა ყველაფერში თავს ვაიკრანს. „სულგრძელობა საუნჯეა სიბრძნისა და გონებისა“; გასსაგდეთ ამის მიშეკლეთ. არ-კი იწყებოდ ჩემი დარეგება: სიბერებლის კაცს სწავლა არ მოსკარებოდა, ნათქვამია ძველთაგანვე, და ჰგებოთ ვიცი, მაგრამ ვცდილობ ბევრზედ მეტერი ვიყოლო, თვით დიდებული ვიყოც ამბობს ამას.

მახანული (შემდეგი იქნება)

სიწვამროკოლი. გუშინ დაიწყო რჩინის გზის მიმოსვლა თელისამდე.

პარიზი. ფრანგ-რუსთა ტიულბერიის ბაღში გადახდილმა ღრესასწავლმა დიდის აზბით ჩაიარა. ხალხი მრავალი დაესწრო. რუსეთის საერო საჯაროებელს დიდის აღტახებით მიემგებნენ.

1 აგვისტო

პეტერბურგის ბირჟა, 28 ივლისი.

Table with columns: მარკა, მარკა, მარკა, მარკა, მარკა, მარკა. Rows listing various exchange rates and prices for goods like wheat and oil.

Table with columns: მარკა, მარკა, მარკა, მარკა. Rows listing exchange rates for various currencies and commodities.

ბანსკალაქანი

გბილის კეიში
ქ. ი. ორბელი
სოლოგაზებდ, საკეთ. სახელში № 14-16

ავადმყოფებს მიიღებს:
შუადღის 12-დან ნაშუადღევს 2 საათამდე.

გამოივღა და ისყიდება
ფრანკ-კითხვის გამოყვლებელის სარავაღებისა

რუსი გზა
მათსრბაა ბ. წაჩაბილისა
ფასი სამი შური

ქ. ოსურეთში
გამოივღა და ისყიდება
ქ. თავართლიანის მიერ გამოცემული შემდეგი

ბანსკალაქანი
გამოივღა და ისყიდება
ქ. თავართლიანის მიერ გამოცემული შემდეგი

ბანსკალაქანი
გამოივღა და ისყიდება
ქ. თავართლიანის მიერ გამოცემული შემდეგი

ბანსკალაქანი

გამოივღა და ისყიდება
ქ. თავართლიანის მიერ გამოცემული შემდეგი

Заводъ МАСЛЯНЫХЪ КРАСОКЪ
А. А. ТУТАЕВА.
Кухинская ул., ниже Солдатскаго базара.

ავადმყოფების მიიღებს
შუადღის 12-დან ნაშუადღევს 2 საათამდე.

ავადმყოფების მიიღებს
შუადღის 12-დან ნაშუადღევს 2 საათამდე.